

КОНКУРС ЗА ГЛАВЕН АСИСТЕНТ
ПО РИМСКА И КЪСНОАНТИЧНА АРХЕОЛОГИЯ,
на тема „Археология на римската епоха и късната античност (I – VI в.)“
(Секция „Антична археология“, НАИМ-БАН)

КОНСПЕКТ

1. Провинциите Мизия (Горна и Долна) и Тракия в системата на Принципата (I – край на III в.). Политическа история и етническо състояние. Административна, стопанска и военна организация. Пътно дело.
2. Административна уредба, топография и устройство (планировка, улична мрежа, ВиК) на градовете в римските провинции Мизия (Горна и Долна) и Тракия. Други селища, вкл. вили, и военни лагери.
3. Фортификационно строителство, обществена и частна архитектура в римските провинции Мизия (Горна и Долна) и Тракия.
4. Некрополи, погребални обреди и гробни съоръжения в римските провинции Мизия (Горна и Долна) и Тракия.
5. Каменна пластика, мозайки и живопис в римските провинции Мизия (Горна и Долна) и Тракия.
6. Оръдия на труда и оръжия, торевтика и ювелирство, артефакти от кост и стъкло от римските провинции Мизия (Горна и Долна) и Тракия.
7. Битова керамика от римските провинции Мизия (Горна и Долна) и Тракия: основни категории, импорти и местни производства, амфорна тара, лампи. Строителна керамика.
8. Късноантичните диоцези Тракия и Дакия в системата на Домината (край на III – начало на VII в.). Политическа история и етническо състояние. Административна, стопанска, военна и църковна организация. Пътно дело.

9. Административна уредба, топография и устройство (планировка, улична мрежа, ВиК) на градовете в късноантичните диоцези Тракия и Дакия. Други селища, военни лагери и крепости.
10. Фортификационно строителство, обществена, вкл. култова, и частна архитектура в късноантичните диоцези Тракия и Дакия.
11. Погребални обреди, некрополи и гробни съоръжения в късноантичните диоцези Тракия и Дакия.
12. Каменна пластика, мозайки и живопис в късноантичните диоцези Тракия и Дакия.
13. Оръдия на труда и оръжия, торевтика и ювелирство, артефакти от кост и стъкло от късноантичните диоцези Тракия и Дакия.
14. Битова керамика от късноантичните диоцези Тракия и Дакия: основни категории, импорти и местни производства, амфорна тара, лампи. Строителна керамика.

КОНКУРС ЗА ГЛАВЕН АСИСТЕНТ
ПО РИМСКА И КЪСНОАНТИЧНА АРХЕОЛОГИЯ
(Секция „Антична археология“, НАИМ-БАН)

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

Александрова, С. Типология и хронология на керамиката, изработена на ръка от римския и ранновизантийския период (I–VI в.) на територията на България (Дисертации, 7). София, 2013.

Ангелов, Д. История на Византия. Ч. 1. София, 1976.

Ангелов, А. Марцианопол – история и археология. Варна, 1999.

Антонова, В. Шумен и Шуменската крепост. Шумен, 1995.

Атанасова, Й. и др. Кастра Мартис. Квадрибургий и кастел (РП, XXXIII). София, 2005.

Атанасова-Георгиева, Й., Митова-Джонова, Д. Антична пластика от Видинския музей. София, 1985.

Бакалов, Г. Византия. София, 1995.

Бешевлиев, В. Старохристиянските надписи от Варна като исторически извор. – Известия на Народния музей – Варна 19 (34), 1983, 19-35.

Бобчев, С. Смесената зидария в римските и ранновизантийските строежи. София, 1952.

Борисов, Б. Полски Градец. Археологически проучвания. Т. 1. В. Търново, 2013.

Ботева Д. Долна Мизия и Тракия в римската имперска система (193-217/218 г. сл. Хр.). София, 1997.

Боянов, И. Римските ветерани в Долна Мизия и Тракия (I–III в.). София, 2008.

Боянов, И. Дискодуратере и емпориите в римска Тракия. София, 2014.

Браун, П. Светът на късната античност. С. 1999.

Буюклиев, Хр. Тракийски могилен некропол при Чаталка (РП, XVI). София, 1986.

Вагалински, Л. Излъскана керамика от I – началото на VII век южно от Долен Дунав (България). София, 2002.

Вагалински, Л. Кръв и зрелища. Спортни и гладиаторски игри в елинистическа и римска Тракия. София, 2009.

Вачева, Кр. За терминологията на строителните техники през античността. – Археология, XXI, 1979, № 1, 1-10.

Велков, В. Градът в Тракия и Дакия през късната античност. София, 1959.

Велков, В. и др. История на България. Т. 1. София, 1979.

Велков, В. и др. Кабиле: Т. 1. София, 1982; Т. 2. София, 1991.

Велков, В. и др. Месамбрия – Месемврия – Несебър. София, 1991.

Владкова, П. Технология, функции и типология на предметите от кост и рог в Долна Мизия и Тракия през I-IV век (в границите на днешна България). Автореферат. В. Търново, 2005.

Владкова, П. Античен производствен център при Павликени (Долна Мизия). "Дар-РХ", Велико Търново, 2011.

Владкова, П. Некропол край Novaе от времето на Теодорих Велики. – В: Милев, Р. (ред.) Готите. Съвременни измерения на готското културно-историческо наследство в България. София, 2006, 57-70.

Владкова, П. Novaе. Изделия от кост и рог. „Дар-РХ“, Велико Търново, 2018.

Вълева, Ю. Декоративни и иконографски особености на погребалната живопис (IV - VI в.). – Изкуство, XXXIV, 1984, № 1, 20-25.

Вълева, Ю. Римската живопис в балканските провинции. – Проблеми на изкуството, 1991, № 3, 42-49.

Вълчев, И. Извънградските светилища в римската провинция Тракия (I–IV век). София, 2015.

Генчева, Е. Първият военен лагер в Novae, провинция Мизия (Северна България). София-Варшава, 2002.

Генчева, Е. Римските фибули от България от края на I в. пр.н. е. до края на VI в. от н. е. Велико Търново, 2004.

Генчева, Е. (ред.) Югоизточна Европа през античността (VI в. пр. Хр. – VII в. сл. Хр.). *Studia in honorem Alexandrae Dimitrova-Milcheva*. Велико Търново, 2008

Георгиев, П. Художествен бронз от Долна Мизия, I–IV век. Автореферат. София, 1993.

Геров, Б. Земевладението в римска Тракия и Мизия (I–III в.). ГСУ ФКНФ, 1980, LXXII,2

Геров, Б. Проучвания върху западнотракийските земи през римско време. Част I–IV: ГСУ ФФ, 54/3, 1960; ГСУ ФИФ, 61/1, 1967; ГСУ ФИФ, 62/2, 1968; ГСУ ФИФ, 63/1, 1969.

Геров, Б. Романизмът между Дунава и Балкана. Част I–II: ГСУ ФИФ, 45, 1948/49; ГСУ ФФ, 47, 1950/52.

Гетов, Л. Погребални обичаи и гробни съоръжения у траките през римската епоха (I–IV в.). – Археология, XII, 1970, № 1, 1-11.

Даскалов, М. Колани и коланни украси от VI–VII век (от днешна България и съседните земи). София, 2012.

Деянова-Ваклинова, М. Каменна декоративна пластика от ранновизантийската епоха в България (V–VI в.). Автореферат. София, 1980

Джингов, Г. и др. Калиакра. Т. 1. София, 1998.

Димитров, З. Архитектурна декорация в провинция Долна Мизия (I–III в. сл. Хр.) (Дисертации, 2). София, 2007.

Димитров, З. Татул, археологически комплекси от Античността: края на IV/ началото на III в. пр. Хр. – края на IV/ началото на V в. сл. Хр. (РП, XLI) София, 2016.

Димитров, Д., Чичикова, М. Късноантичната гробница при Силистра. София, 1986.

Димитрова-Милчева, Ал. Антични геми и камеи от Националния археологически музей. София, 1980.

Динчев, В. Римските вили в днешната българска територия. София, 1997

Динчев В. Селата в днешната българска територия през римската епоха (I – края на III в.). – ИНИМ, 11, 2000, 185-219.

Динчев, В. Селото в днешната българска територия през ранновизантийската епоха. – Сборник в чест на проф. М. Тачева (*Jubilaeus, V*), София, 2002, 156-163.

Динчев, В. Към характеристиката на представителната късноантична жилищна архитектура в Thracia и Dacia. – ГАИМ, II, 2002, 206-241.

Динчев, В. Късноримската резиденция Scretisca и ранновизантийското селище Kratiskara (РП, XXX). София, 2003.

Динчев, В. Ранновизантийският град върху хълма Царевец, ВеликоТърново. – Сборник в памет на д-р Петър Горбанов (*Studia Archaeologica, Supplementum I*), София, 2003, 384-429.

Динчев, В. Селата в днешната българска територия през късноримската епоха (края на III – края на IV в.). – ИАИ, XXXIX, 2006, 243-270.

Динчев, В. Ранновизантийските крепости в България и съседните земи (в диоцезите Thracia и Dacia) (РП, XXXV). София, 2006.

- Динчев, В.** „Св. София“ и Сердика. София, 2014.
- Динчев, В. и др.** Българо-британски разкопки на Градището при с. Дичин, Великотърновска област, 1996-2003 (резултатите от проучванията на българския екип) (РП, XXXIX). София, 2009.
- Динчев, В. (ред.)** In honorem professoris Георги Кузманов (ИНАИ, XLI). София, 2013.
- Иванов, Р.** Долнодунавската отбранителна система между Дортикум и Дуросторум от Август до Маврикий. София, 1999.
- Иванов, Р.** Строителна керамика от Долния Дунав. Ескус – Нове – Дуросторум. София, 2002.
- Иванов, Р. и др.** История на Силистра. Т. 1. Античният Дуросторум. София – Силистра, 2006.
- Иванов, Р. (ред.)** Римски и ранновизантийски градове в България: Т. 1. София, 2002; Т. 2. София, 2003; Т. 3. София, 2008.
- Иванов, Р. (ред.)** Археология на българските земи: Т. 1. София, 2003; Т. 2. София, 2006; Т. 3. София, 2008.
- Иванов, М.** Надгробни паметници от провинция Тракия (I–III в.). Автореферат на дисертация. София, 2004.
- Иванов, М.** Elephantum ex musca! За хронологията, периодизацията и функцията на късноантичния мавзолей в кв. Лозенец, София. – Археология, XLIX, 2008, N 1-4, 149-160.
- Иванов, Т.** Абритус. Римски кастел и ранновизантийски град в Долна мизия. Т.1. София, 1980.
- Иванов, Т., Иванов, Р.** Никополис ад Иструм. Т.1. С. 1994
- Иванов, Т., Иванов, Р.** Улпия Ескус. Т.1. София. 1998; Т. II (РП, XXXIV). София, 2005.
- Кабакчиева, Г.** Oescus. Castra Oescensia. Ранноримски военен лагер при устето на Искър. София, 2000.
- Кабакчиева, Г.** Керамика от вилата при Ивайловград, II–IV в. (РП, XV) София, 1986.
- Калчев, К.** Гробни съоръжения и погребален ритуал в южния некропол на Августа Траяна (II–IV в.). – ИМЮИБ, 7, 1984, 77-87.
- Кацарова, В.** Пауталия и нейната територия през I–VI в. Велико Търново, 2005.
- Кесякова, Е.** Филипопол през римската епоха. София. 1999.
- Кирова, Н.** Медицината в провинциите Долна Мизия и Тракия (I – края на III в.) (Дисертации, 3). София, 2010.
- Колева, М.** Римска идеална скулптура от България. София, 2017.
- Кузманов, Г.** Антични лампи. Колекция на НАМ. София. 1992.
- Кузманов, Г.** Ранновизантийска керамика от Тракия и Дакия (IV – началото на VII в.) (РП, XIII). София, 1985.
- Кузманов, Г., Маринова, Ю.** Късноантичен некропол при с. Рибново, Благоевградски окръг. – Родопски сборник, V, 1983, 173-181.
- Кузманов, Г., Минчев, А.** Антични лампи. Колекция на РИМ Варна (ИНАИ, XLV). София, 2018.
- Курбатов, Г.** Основные пролемы внутреннего развития византийского города в IV–VII вв. Ленинград, 1971.
- Курта, Фл.** Създаването на славяните. История и археология на Долнодунавския регион ок. 500-700 г. София, 2009.
- Кънчева-Русева, Т. и др.** Проучвания на надгробни могили в Нозагорско. Русе, 1996.

- Лазаренко, И. и др.** Храмът на понтийската майка на Боговете в Дионисополис. Варна, 2013.
- Любенова, В.** Античен производствен и търговски център край Радомир. – Археология, XXVII, 1985, № 3, 26-37.
- Маджаров, К.** Диоклецианопол. Т.1. София, 1993.
- Маджаров, М.** Римски пътища в България. Принос в развитието на римската пътна система в провинциите Мизия и Тракия. Велико Търново, 2009.
- Марков, К.** Духовен живот в българските земи презкъсната античност (IV–VI век). София, 1995.
- Матеев, М.** Филипопол – древният Пловдив. Архитектура и градоустройство. Пловдив, 1993.
- Минчев, А.** Антично стъкло от Западното Черноморие (I–VI в.). – ИИМ – Варна: XX (35), 1984, 5-21; XXV (40), 1989, 13-26; XXVI (41), 1990, 56-78.
- Минчев, А.** Ранното християнство в Одесос и околностите му. – ИИМ – Варна, XXII (37), 1986, 31-43.
- Мирчев, М.** Късноримският некропол на Одесос. – ИВАД, VIII, 1951, 91-97.
- Миятев, Кр.** Декоративна живопис на софийския некропол. София, 1925
- Младенова, Я.** Римската вила Армира. София, 1990.
- Найденова, В.** Римската вила в с. Кралев дол, Пернишки окръг (РП, XIV). София, 1985
- Овчаров, Д.** Византийски и български крепости V–X в. София, 1982.
- Овчаров, Д.** Архитектура и декорация на старохристиянските гробници в нашите земи IV–VI в. – Археология, XIX, 1977, № 4, 20-29.
- Овчаров, Д., Ваклинова, М.** Ранновизантийски паметници от България. София, 1978.
- Огненова-Маринова, Л. и др.** Монтана. Т. 1. София. 1987.
- Русева-Слокоска, Л.** Пауталия. Т. 1. София, 1989.
- СЕРДИКА: Т. I (Герасимов, Т. /ред./), София, 1964; Т. II (Велков, В. и др. /ред./), София, 1989.
- Слокоска, Л., Фърков, Ю.** Късноантичната крепост на хълма Хисарлъка, гр. Кюстендил (РП, XLII). София, 2016
- Слокоска, Л. и др. (ред.) Римският и късноантичният град. София, 2002.
- Станев, А.** Елементи на германския фибулен костюм на юг от Дунав. София, 2012.
- Станев, Ст. и др. (ред.) Изследвания в чест на Стефан Бояджиев. София, 2011.
- Тачева, М.** История на българските земи в древността. Ч. 2. София, 1987.
- Тачева, М.** Власт и социум в римска Тракия и Мизия. София, 2000.
- Тачева, М.** Власт и социум в римска Мизия и Тракия. Ч. 2. София, 2004.
- Тонев, Л.** Градоустройството по българските земи през античността. София, 1995.
- Топалилов, И.** Римският Филипопол. Т. 1. Топография, градоустройство и архитектура. Велико Търново, 2012.
- Торбатов, С.** Късноантичния град Залдапа. София, 2000.
- Торбатов, С.** Укрепителната система на провинция Скития (края на III–VII в.). Велико Търново 2002.
- Трайкова, Л.** Коланът южно от Долен Дунав – края на III – началото на VII в. (Дисертации, 10) София, 2017.
- Филов, Б.** Софийската църква Св.София. София, 1913.
- Харизанов, А.** Пещи за керамика в днешните български земи, I–VI век (Дисертации, 15). София, 2019.

Христов, И. Mare Ponticum. Крайбрежни крепости и пристанищни зони в провинция Хемимонт, V–VII век. София, 2018.

Църов, И. Акведуктите по българските земи (II–VI век). Велико Търново, 2017.

Чангова, Й. и др. Перник. Т. 1. София, 1981.

Чанева-Дечевска, Н. Раннохристиянска архитектура в България IV–VI в. София, 1999.

Чолаков, И. Римски и ранновизантийски метални инструменти от територията на България (I – началото на VII век). София, 2010.

Щерева, И. и др. Туида – Сливен. Т. I (ПП, XXVIII). София, 2001.

Biernacka-Lubanska, M. The Roman and Early Byzantine Fortification of Lower Moesia and Thrace. Wrocław 1982.

Biernacki, A., Pawlak, P. (eds) Late Roman and Early Byzantine Cities on the Lower Danube. Poznań, 1997.

Borisov, B. Dyadovo. Vol. 2. The Sanctuary of the Thracian Horseman and the Early Byzantine Fortress. Varna, 2010.

Bospatchieva, M. The eastern necropolis of Philippopolis in the light of the latest archaeological investigations. – *Thracia*, 12, 1998, 147-157.

Bülow, G. v., Miltscheva, A. (Hrsg.) Der Limes an der unteren Donau von Diokletian bis Heraklios. Sofia, 1999.

Conrad, S. Die Grabstelen aus Moesia Inferior. Leipzig, 2004.

Dagron, G. et al. Villes et peuplement dans l' Illyricum protobyzantin (Collection de l' École française de Rome, LXXVII). Roma, 1984.

Dimitrova-Miltscheva, A., Gentscheva, E. Die Architektur des römischen Militärlager und der frühbyzantinischen Stadt Novae (Erkundungen 1980-1994). – Roman Limes on the Middle and Lower Danube. Belgrad, 1996, 187-193.

Duval, N. et al. Caričin grad. Vol. I, II, III (Collection de l' École française de Rome, LXXV/1-3). Roma, 1984, 1990, 2010.

Dyczek, P. (ed.) Novae. Legionary Fortress and Late Antique Town. Vol. 1. Warsaw, 2008.

Gatev, I. Burial Rite along the Bulgarian Black Sea Coast During the Late Antiquity (4th – 6th Centuries). – *Niš and Byzantium*, VI, 2008, 113-124.

IATRUS – KRIVINA: Bd. I., Berlin, 1979; Bd. II. Berlin, 1982; Bd. IV. Berlin, 1991; Bd. V. Berlin, 1995; Bd. VI. Mainz am Rhein, 2007.

Ivanov et al. (eds) Recherches sur la culture en Mesie et en Thrace (Bulgarie), I^e - IVe siècle (Bulletin de l' Institut d' archeologie, XXXVII), Sofia, 1987.

Jones, A. The Later Roman Empire (284-602). Oxford, 1964.

Johnson, St. Late Roman Fortification. London, 1983.

Kaltschev, K. Das Befestigungssystem von Augusta Traiana – Beroe (Heute Stara Zagora) im 2. – 6. Jh.u.z. *Archaeologia Bulgarica* II, 1998/3, 88-107

Kuzmanov, G. Spätantike Glasierte Keramik aus Bulgarien. – *Archaeologia Bulgarica*, II, 1998, № 1, 81-95.

Lavan, L. et al. (eds) Late Antique Archaeology. Vol. 1, 2, 3/1, 3/2, 4, 5. Leiden, 2003, 2004, 2006, 2007, 2007, 2008.

Liebeschuetz, W. Decline and Fall of the Roman City. Oxford, 2001.

Milčeva, R. Römische Porträts im Archäologischen Nationalmuseum, Sofia. Langenweißbach, 2005.

Minčev, A. Marcianopolis christiana. – *Miscellanea Bulgarica*, 5, 1987, 297-306.

Morrison, C. et al. (eds) Les trésors monétaires byzantins des Balkans et d'Asie Mineure (491-713) (Réalités byzantines, 13). Paris, 2006.

- NOVENSIA, Vol. 1-27, Warszawa, 1988-2017.
- Pillinger, R. et al. (**Hrsg.**) Corpus der spätantiken und frühchristlichen Wandmalereien Bulgariens (Schriften der Balkan-Kommission. Antiquarische Abteilung, 21). Wien, 1999.
- Pillinger, R. et al. (**Hrsg.**) Corpus der spätantiken und frühchristlichen Mosaiken Bulgariens (Österreichische Akademie der Wissenschaften. Archäologische Forschungen, 25). Textband und Tafelband. Wien, 2016.
- Poulter, A.** The Roman, Late Roman and Early Byzantine City of Nicopolis ad Istrum: Vol. 1. London, 1995; Vol. 2. London, 1999; Vol. 3. Oxford, 2007.
- Poulter, A. (**ed.**) The Transition to Late Antiquity on the Danube and Beyond (Proceedings of the British Academy, 141). Oxford, 2007.
- Preda, C.** Callatis. Necropola romano-bizantină. București, 1980.
- Preshlenov, Hr.** Urban Spaces in Odessus (6th C BC – 7th C AD). – *Archaeologia Bulgarica*, VI, 2001, № 3, 13-43.
- RATIARIENSIA, Vol. 1, 2, 3-4, Bologna, 1980, 1984, 1987.
- Ruseva-Slokoska, L.** Roman Jewellery. Sofia 1992
- Sampetru, M.** Orașe și cetăți romane târzii la Dunărea de Jos (Bibliotheca Thracologica, V). București, 1994.
- Scorpan, C.** Limes Scythiae: Topographical and stratigraphical research on the late Roman fortifications on the Lower Danube (BAR, International Series, 88). Oxford, 1980.
- Srejovic, D. (**ed.**) Roman Imperial Towns and Palaces in Serbia – Sirmium, Romuliana, Naissus. Belgrad, 1993.
- Stoyanov, T. et al. (**eds**) Stephanos Archaeologicos in honorem Professoris Ludmili Getov (Studia Archaeologica Universitatis Serdicensis, Supplementum IV), Sofia, 2005.
- Suceveanu, A., Barnea, A.** La Dobroudja romaine. Bucarest, 1991.
- Sultov, B.** Ceramic Production in the Territory of Nicopolis ad Istrum (ГСУ ИФ, 76). Sofia, 1985.
- Torbatov, S.** Quaestura exercitus: Moesia Secunda and Scythia under Justinian. – *Archaeologia Bulgarica*, I, 1997, № 3, 78-87.
- Uenze, S.** (mit Beiträgen von ...) Die Spätantiken Befestigungen von Sadovec (Bulgarien), Ergebnisse der Deutsch-Bulgarisch-Österreichischen Ausgrabungen 1934-1937 (Münchener Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte, 43), München, 1992.
- Vagalinski, L. (**ed.**) The Lower Danube in Antiquity (VI C BC – VI C AD). Sofia, 2007.
- Vagalinski, L. et al. (**eds**) The Lower Danube Roman Limes (1st – 6th C. AD). Sofia, 2012.
- Vagalinski, L., Sharankov, N. (**eds**). Proceedings of the 22nd International Congress of Roman Frontier Studies (ИНАИ, XLII). Sofia, 2015.
- Vagalinski, L. et al. (**eds**) Proceedings of the First International Roman and Late Antique Thrace Conference “Cities, Territories and Identities” (ИНАИ, XLIV). Sofia, 2018.
- Valeva, J.** La peinture funéraire dans les provinces orientales de l’Empire romain dans l’Antiquité Tardive. – *Hortus Artium Medievalium*, 7, 2001, 167-208.
- Valeva, J. et al. (**eds**) A Companion to Ancient Thrace. Pondicherry, 2015.
- Velichkov, Zh.** The antique theatre and the amphitheatre of Serdica. – Serdica Edict (311 AD): Concepts and realizations of the idea of religious toleration. Sofia, 2014, 195-217.
- Velkov, V.** Roman Cities in Bulgaria. Amsterdam, 1980.
- Venedikov, I. et al.** Nesebre. Vol. 1. Sofia, 1969.
- Vetters, H.** Dacia Ripensis. Österreichische Akademie der Wissenschaften - Schriften der Balkan-Kommission. Antiquarische Abteilung XI, 1. Wien, 1950.
- Zahariade, M.** Scythia Minor. A History of a Later Roman Province (284-681). Amsterdam, 2006.